

T. Alkotmánybíróság részére

a Székesfehérvári Törvényszék útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1587-0/2017
Érkezett:	2017 AUG 01.
Példány:	1
Melléklet:	10 db
Kezelőiroda:	<i>uu</i>

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Alkotmányjogi panasz indítványa

**Közép-dunántúli Országos Büntetés-
végrehajtási Intézet**
(2471. Baracska, Annamajor)

indítványozónak

TÓTH ÜGYVÉDI IRODA
Dr. HALÁSZ ATTILA
ügyvéd
2475. Kápolnásnyék, Fő u. 31.
Tel., Fax: (22) 574-067, -068
Adószám: 18488144-2-07

Képv.: Tóth Ügyvédi Iroda
Ügyintéző: dr. Halász Attila ügyvéd
2475. Kápolnásnyék, Fő út 31.
e-mail: tothugyv@t-online.hu

a Székesfehérvári Törvényszék
10.P.20.732/2015/24. számú ítéletével,

a Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.688/2016/3/II. számú ítéletével,

a Kúria
Pfv.III.20.568/2017/4. számú ítéletével

szemben

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott **Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet** (székhely: 2471. Baracska, Annamajor, 2. számon csatolt alapító okirata, képviseli: Galuska-Tomsits László bv. ezredes, intézetparancsnok 3. szám alatt csatolt határozat, 4. szám alatt csatolt aláírási címpéldány alapján) – az 1. számon csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselő útján, (Tóth Ügyvédi Iroda, székhelye: 2475. Kápolnásnyék Fő út 31., ügyintéző: dr. Halász Attila ügyvéd) – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27.§ alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Székesfehérvári Törvényszék 10.P.20.732/2015/24. számú ítéletének, a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.688/2016/3/II. számú ítéletének és a Kúria Pfv.III.20.568/2017/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat, mivel sértik Indítványozónak az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésben rögzített alapvető jogát.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

I.

A megsemmisíteni kért bírói döntések megnevezése, a határidő-számításhoz szükséges adatok közlése

A megsemmisíteni kért bírói döntések:

- 1. Székesfehérvári Törvényszék 10.P.20.732/2015/24. számú elsőfokú ítélete,**
- 2. a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.688/2016/3/II. számú másodfokú ítélete, és**
- 3. a Kúria Pfv.III.20.568/2017/4. számú ítélete.**

Indítványozó a Székesfehérvári Törvényszék 10.P.20.732/2015/24. számú ítélete ellen a Pp. 233.§ (1) bekezdése alapján fellebbezést jelentett be, azt követően a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.688/2016/3/II. számú ítéletével szemben a Pp. 270.§ (2) bekezdése alapján felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Pp. 275.§ (3) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, amely határozat ellen további jogorvoslatnak helye nincs. Indítványozó ezáltal (rendes és rendkívüli) jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

A Kúria Pfv.III.20.568/2017/4. számú ítéletének kézbesítése 2017. június 28-án elektronikus úton, e-mailben történt meg.

II.

Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése

Az egyedi ügyben a tények teljes feltárásának hiánya, a bíróság előtti egyenlőség, a tisztességes eljáráshoz való jog, a független és pártatlan bírósághoz való jog sérelme,

valamint a perbeli diszkrimináció nincs összhangban az Alaptörvény XV. cikk (1) – (2) bekezdésével (törvény előtti egyenlőség és diszkrimináció tilalma), a XXIV. cikk (1) bekezdésével (pártatlan bíraskodáshoz, tisztességes eljáráshoz való jog), valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével (független, pártatlan bírósághoz való jog, tisztességes tárgyaláshoz való jog).

A bizonyítási eljárásban a bíróságok a tényállás tisztázásának hiányán túl, az alperes tanúinak meghallgatását és bizonyítási indítványainak teljesítését mellőzték. Egyben megkérdőjelezték az alperes alkalmazottainak igazmondását és felelőségüket állapították meg anélkül, hogy a tanúk elmondhatták volna az eljárásban a jelenlétükben tapasztalt körülményeket.

III.

A közvetlen érintettség kifejtése

Az érintettség vonatkozásában előadom, hogy a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. tv. 2.§ (5) bekezdése értelmében az Országos Parancsnokság, a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények, továbbá a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaságok és költségvetési szervek (a továbbiakban együtt: bv. szervek) jogi személyek. Az Abtv. 1.§ a) pontja értelmében egyedi ügy: a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet jogát vagy kötelezettségét, jogos érdekét vagy jogi helyzetét érintő vagy eldöntő bírósági eljárás. Az Indítványozó az egyedi ügyben az Abtv. 27.§-a alapján érintett szervezet, költségvetési szerv, jogi személy, melynek alaptörvény-ellenes bírói döntés következtében alapjoga sérült. Indítványozó jogi személyiségét a 2. számon csatolt alapító okirat igazolja.

Előzmények, pertörténet

Felperes mint fogvatartott kártérítés megfizetése iránt indított polgári jogi pert azon okból, hogy a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben az alperes szállítóőrei nem biztosították részére a WC használatát. A felperes a pert megelőzően panasszal élt, amelyet az alperes kivizsgált. A vizsgálat során megállapította, hogy az alperes személyzete a kialakult szituációra megfelelően intézkedett. Mivel felperes panaszában feltételként a bizonyítható felelőség esetén kárigényre is hivatkozott, indítványozó felhívta kárigényének külön történő előterjesztésére. Ezek után a felperes kárigényt Indítványozó felé nem jelentett be, hanem közvetlenül bírósághoz fordult.

Az első fokon eljáró bíróság a felperes keresetének helyt adott. Az ítélet indokolása kizárólagosan a felperes és tanúi nyilatkozataira, valamint arra támaszkodott, hogy köztudomású tény, hogy az antibiotikumok mellékhatása a hasmenés. Szükségtelennek ítélte meg az alperes indítványozott tanúinak (szállítóőreinek) a meghallgatását, mert indokolása szerint, ha megállapítást nyer, hogy eljárásuk nem volt megfelelő, fegyelmi eljárással kellene szembe nézniük. Indítványozó az ítélet ellen fellebbezést jelentett be, mert a tényállás feltárásának hiányán túl polgári eljárásjogi alapelvek is veszélybe kerültek. Indítványozó sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet a bizonyítás hiányosságai okán ellentmondásokkal teljes. A Klomicilin mellékhatása tekintetében a bíróság által ismertetett leírás szerint legfeljebb 10 betegnél, legfeljebb 1 betegnél lehet hasmenés, ezek után mégis köztudomású tényként rögzítette, hogy az antibiotikumok gyakori mellékhatása a hasmenés, majd pedig ebből a felperesnek 4 nap elteltével történő hasmenését állapította meg. Az elsőfokú bíróság nem

tisztázta a felperes időben egymás után előadott ellentmondó nyilatkozatait sem. Nem vizsgálta a hasmenés, mint betegség tényét, lefolyását, megszűnését, orvosi szakkérdésben foglalt állást. A felperes ruhacseréje kapcsán nem került tisztázásra, hogy az alperes alkalmazottainak egyáltalán tudomására hozta-e a felperes a ruhacseré, mosakodás körülményeit, vagy nem. Ruhacseréjét, tisztálkodását ugyanis felperes elmondása szerint a Fővárosi Bv. Intézet felügyelői rendezték, azon az alperes alkalmazottai jelen sem voltak. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárásban kizárólag a felperes állításai és a felperes fogvatartott társai (tanúi) nyilatkozatai szerint döntött. Indítványozó az ítélet ellen fellebbezést jelentett be, amelyben rámutatott a pártatlanság, a bíróság előtti egyenlőség, a tisztességes eljáráshoz való jog és a diszkrimináció tilalmának sérelmére, az objektív bizonyítékok és a tényállás hiányosságaira, a téves következtetésekre, valamint az ítélet indokolásban szereplő ellentmondásokra.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezése folytán a másodfokú bíróság is az alperest elmarasztaló ítéletet hozott, indokolásában az elsőfokú bíróság álláspontját konstataálta. Utal azonban arra, hogy a felperes ruhacseré során kapott gyógyszere a szállítási időszakot nyilvánvalóan lefedte, ezzel elintézve a hasmenés lefolyásának (körülményeinek és előzményeinek) a vizsgálatát. Nem tulajdonított jelentőséget a felperes tanúival történő összebeszélés felismert körülményeire, csak arra, hogy a szállítás napján a felperessel közös szállításban voltak, de aggálytalanul utasította el indítványozó szállítóóreinek tanúmeghallgatását, annak a vitathatatlan ténynek az ellenére, hogy ők is a szállításnak részesei (jelenlévői) voltak. A másodfokú bíróság az alperes terhére róta azt is, hogy felperest mosakodási lehetőség nélkül szállította el, annak ellenére, hogy nem került a perben tisztázásra, hogy mindezt egyáltalán a szállítóörök tudomására hozták.

Indítványozó a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A kérelemben a perben feltáratlan tények és körülmények, valamint az orvosi szakkérdésben történő döntésen túl indítványozó külön és többször is kifejtette, hogy mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú eljárásban sérült a bíróság előtti egyenlőség, a tisztességes eljáráshoz való jog, a pártatlan bíráskodás elve és a diszkrimináció tilalma. Indítványozó felülvizsgálati kérelmében többször is hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (1) – (2) bekezdés, a XXIV. cikk (1) bekezdés, a XXVIII. cikk (1) bekezdés és a 2003. évi CXXV. törvény, valamint a Pp. 2.§ (1) bekezdés, 3.§ (2) – (3) bekezdés, 163-164.§-ára, és a 206.§ megsértésére.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolása szerint nem sérült az alperes bizonyítási érdeke, mert a kihallgatni kért tanúk meghallgatására a pert megelőző panasz eljárásban sor került, a vallomások rendelkezésre álltak, értékelésük is megtörtént [18]. A Kúria megítélése szerint a felperes közvetlen egészségi állapotának a jogvita elbírálásában nincs jelentősége, egyedül a hasmenés tényének, az alperes alkalmazottai arról való tudomásszerzésének, a helyzet általuk történő kezelésének. A Kúria leírása szerint a hasmenés ténye nem vonható kétségbe, illetve a felperes jelezte szállítás előtt a hasmenés lehetőségét [19]. Tényként állapította meg a Kúria, hogy a szállítás előtt a felperesnél ruházatába történt székletürítést észleltek és fel sem merült a perben, hogy ezt a felperes szándékosan okozta [19]. A Kúria rögzítette, hogy az alperes által kihallgatni kért tanúk a pert megelőzően állították, hogy a felperes nem hozta tudomásukra a hasmenéses problémáját, azonban a józan ésszel nehezen magyarázható, hogy amennyiben a felperes általánosságban érdeklődött volna hasmenés esetén a WC használatának lehetőségéről, ne jelezte volna ennek szükségességét annak tényleges felmerülésekor. A Kúria álláspontja szerint a józan gondolkodású ember magatartásának jobban megfelel a felperes tanúinak vallomása, mint az alperes alkalmazottainak tényállítása. Kinyilvánította, hogy az alperes alkalmazottainak

elfogultsági helyzete miatt tényállítása valóban kétségeket ébreszt, és az eljáró bíróságok az ellentmondó bizonyítási adatokat a Pp. 206.§ (1) bekezdésnek megfelelően, a logika szabályai szerint értékelték [20]. A Kúria az alperes felelősségi körében állapított meg azt is, hogy a felperesnek semmilyen tisztálkodási lehetősége nem volt, és a felperes mosakodását erre irányuló kérelme nélkül is biztosítani kellett volna [21].

Az eljárás megindításának indokai

Indítványozó a pertörténetben utalt arra, hogy a pert a felperes panaszbeadványa előzte meg. A felperes panaszbeadványában úgy nyilatkozott, ha a felelősség bizonyítottá válik, kártérítési igénnyel is élni kíván. A panasz kivizsgálása után a felelősség megállapítására nem került sor, ezért az indítványozó külön felhívta a felperest kárigényének előterjesztésére, amely elmaradt. A felperes kárigényét közvetlenül bíróság előtt érvényesítette. Indítványozó az elsőfokú bírósági eljárásban kérte a per megszüntetését, azonban erre nem került sor. A Pp. 130.§ (1) bekezdés c) pontja értelmében a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül [125.§ (1) bekezdése] elutasítja, ha megállapítható, hogy a pert más hatósági eljárásnak kell megelőznie. A Pp. 157.§ a) pontja szerint a bíróság a pert megszünteti, ha a keresetlevelet már a 130.§ (1) bekezdés a) - h) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani. A Pp. 158.§ (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a 157.§ a) pontja esetében a pert az eljárás bármely szakaszában hivatalból megszüntetni köteles. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. tv. 143.§ (1) bekezdése alapján az elítélt kárigényét – kivéve, ha szabadult – annál a bv. szervnél terjesztheti elő, ahol a kár bekövetkezett. Ugyanezen szakasz (2) bekezdés szerint a kártérítési igényt határozattal kell elbírálni, amely ellen az elítélt a közléstől számított harminc napos jogvesztő határidőn belül, a határozatot hozó bv. szerv székhelye szerin illetékes bírósághoz, illetve a munkáltatással összefüggésben keletkezett kártérítési igény esetén a közigazgatási és munkaügyi bírósághoz keresettel élhet. A felperes kifejezett kártérítés iránti igényt Indítványozónál nem jelentett be, ezért a kártérítési eljárás lefolytatásának elmaradása és a kártérítési határozat hiánya miatt a Pp. 130.§ (1) bekezdés c) pontja alapján a keresetlevél idézés nélküli elutasításának lett volna helye, illetve a pert a felsőbb bíróságoknak a Pp. 157.§ a) pontja és 158.§ (1) bekezdése alapján hivatalból meg kellett volna szüntetnie és az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezni. Utóbbi végzés meghozatalára azonban a rendkívüli jogorvoslati eljárás keretében sem került sor, az eljáró bíróságok a pergátló akadállyal nem foglalkoztak, a perrendtartás szabályaival ellentétben ítéletet hoztak.

A Kúria indokolása szerint nem sérült az alperes bizonyítási érdeke, mert a kihallgatni kért tanúk meghallgatására a pert megelőző panaszeljáráásban sor került, a vallomások rendelkezésre álltak, értékelésük is megtörtént [18]. Peradat, illetve kétségtelen tény, hogy a panaszeljáráásban az indítványozó alkalmazottainak meghallgatásán kívül a felperes tanújának a meghallgatására is sor került. Ez utóbbi személynek a tanúmehallgatását az elsőfokú bíróság az indítványozó tanúival ellentétben nem mellőzte, pedig az ő vallomása is korábban rendelkezésre állt. A Pp. 3.§ (5) bekezdése írja le, hogy a bíróság a polgári perben az alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. Ez a hatáskör viszont nem jelenti azt, hogy a bíróság a korábbi eljárás során tett nyilatkozatok között válogathat, és abból kizárólag a felperes tanúját hallgatja meg, az öncélú kiválasztás ugyanis sérti a pártatlan elbírálás és a tisztességes eljárás elvét, valamint összeegyeztethetetlen a közvetlenség elvével. A közvetlenség elve alapján a bíróságnak az általa észlelt tényekre és bizonyítékokra alapítottan hozhatja meg döntését. A bíróságnak tehát

az eredeti forrásokból kell az ismereteit megszereznie és a személyes észlelése, valamint a közvetlen benyomása alapján kell az álláspontját kialakítania. Ehhez pedig arra van szükség, hogy az eljáró bíróság maga hallgassa meg a feleket és a tanúkat. Az eljáró bíróságok amennyiben következetesen és pártatlanul lefolytatják a bizonyítási eljárást és lehetőséget adnak Indítványozó tanúinak meghallgatására, valamint az ellentmondások feloldása érdekében a két fél tanúinak szembesítését is lefolytatják, nem zárható ki, hogy a bíróság teljesen más döntésre jut.

A Kúria megítélése szerint a felperes közvetlen egészségi állapotának a jogvita elbírálásában nem volt jelentősége, egyedül a hasmenés tényének, az alperes alkalmazottai arról való tudomásszerzésének, és a helyzet általuk történő kezelésének. A Kúria leírása szerint a hasmenés ténye nem vonható kétségbe, illetve a felperes jelezte szállítás előtt a hasmenés lehetőségét [19]. Rögzíteni kívánom, hogy mind a panaszeljáráásban, mind pedig a polgári perben mindvégig vitatott volt Indítványozó részéről, hogy a szállítás napján a felperesnek hasmenése volt. Azt, hogy a felperesnek volt, vagy lehetett hasmenése - a Kúria által leszűkített szállítás napján - olyan körülmény, amely a per tárgyának a része, döntő fontosságú kérdés. A kereset szerint ugyanis ennek okán került a felperes abba a szituációba, hogy nem volt képes a székletét visszatartani. A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A szabályból tehát következnek a tényállás feltárásának, tisztázásának, felderítésének a kötelezettsége, amely nem lehet egyoldalú és hiányos, annak teljes mértékben a lehetőségek keretében meg kell történnie. Másrészt annak a kérdésnek a tisztázása, hogy a szállítás napján a felperesnek a 4 nappal korábban szedett gyógyszere okozhatott-e ilyen hosszú lefolyású tüneteket, szakkérdés, mely nem pótolható sem a józan észre hivatkozással, szem pedig a jogi érveléssel. Ezért rendelkezik úgy a Pp. 177. § (1) bekezdése, hogy a bíróság számára azt, ha a perben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik, a bíróság szakértőt rendel ki. Mindezek ellenére a Kúria szerint a hasmenés ténye nem vonható kétségbe. Aggályos a Kúria megállapítása abban a kérdésben, hogy a felperes jelezte szállítás előtt a hasmenés lehetőségét, mivel a panaszeljáráásban indítványozó alkalmazottai kizárólag arról számoltak be, hogy felperes érdeklődött a WC használatának a lehetőségéről, a Kúria mégis ezen iratokkal ellentétes megállapítást tett [19] bekezdés 5. mondata. Abban az esetben, ha nem bizonyítható a felperes hasmenésének ténye, valamint az, hogy arról az indítványozó alkalmazottai tudomást nem szereztek, teljesen más döntésre került volna sor. Indítványozó álláspontja szerint „a helyzet kezelése” és annak értékelése szintén eltérő lehetett volna, ha a bíróság a helyi bv. intézetet egészségügyi iratok végett megkeresi, és annak alkalmazottait meghallgatja.

Előzőek tükrében aggályos a Kúria azon ténymegállapítása, hogy a szállítás előtt a felperesnél ruházatában történt székletürítést észlelte és fel sem merült a perben, hogy ezt a felperes szándékosan okozta, amikor a pernek éppen az volt a tárgya, hogy a helyzetet ki, hogyan váltotta, vagy válthatta ki, ennek a vizsgálata teljességgel elmaradt. Indítványozó teljes mértékben egyetért azzal, hogy a bíróságok feladata az Alaptörvényben biztosított jog védelme, amelynek kifejezésre kell jutnia az ítélkezési gyakorlatban is. Ebből azonban nem következik, hogy a tényállást egyoldalúan, kizárólag az egyik fél érdekében álló indítványok szerint kell vagy lehet feltárni, és mérlegelés nélkül döntést hozni. Ha ugyanis a bíróság egyedül a felperes által előadott körülményből és valójában abból indul ki, hogy a felperes székletét a bv. intézetben az Indítványozó alkalmazottai előtt a nadrágjába engedte, és kizárólag ennek körében gyűjti össze a bizonyítékokat és mondja ki a felelősséget,

gyakorlatilag nem tesz mást, mint eredményfelelősséget állapít meg. Ez pedig sérti a Ptk. 2:52.§ (2) bekezdését, amely kimondja, hogy a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A Ptk. 6:519.§-ban a felelősség általános szabályai között rögzíti, hogy aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható.

A Kúria szerint az alperes által kihallgatni kért tanúk a pert megelőzően állították, hogy a felperes nem hozta tudomásukra a hasmenéses problémáját, azonban a józan észszel nehezen magyarázható, hogy amennyiben a felperes általánosságban érdeklődött volna hasmenés esetén a WC használatának lehetőségéről, nem jelezte volna ennek szükségességét annak tényleges felmerülésekor. A Kúria álláspontja szerint a józan gondolkodású ember magatartásának jobban megfelel a felperes tanúinak vallomása, mint az alperes alkalmazottainak tényállítása. Az indítványozott alkotmányjogi panaszeljárással kapcsolatos egyedi ügyben a másodfokú eljárásban és a felülvizsgálat során is az indokolásokban a józan észre hivatkozás szerepel. A polgári perrendtartás szabályaiból álláspontunk szerint egyértelműen következik, hogy a józan észre hivatkozás nem válthatja fel a tényállás felderítésének a kötelezettségét. Ezért ellentétes a Kúria azon állítása, hogy a józan gondolkodású ember magatartásának jobban megfelel a felperes tanúinak vallomása, mint az alperes alkalmazottainak tényállítása, ha egyébként a körülményeket meg sem vizsgálja. Az, hogy mi felel meg, vagy nem felel meg a józan ész szabályainak nem abszolút, hanem relatív kategória, attól függ, hogy éppen arra, ki, mikor, hol, mit gondol. Ez pedig mindig egyéni és nem általában érvényesülő szempont, mérce vagy követelmény, mivel minden egyénnél, a gondolatszabadság szerint is az eltérő lehet. Azt, hogy nem szabad embert ölni, a józan ész szabályaival megegyezik, hazánkban mégis előfordul évente többször is. Másik példával élve a szabadságvesztés végrehajtása során az elítéltek különféle önkárosító cselekményeket hajtanak végre, ezen kategórián belül például tárgyakat nyelnek le, vagy ún. idegen testeket helyeznek be a testükbe. Ez sem felel meg a józan ész szabályaink, mégis többször előforduló gyakori jelenség a büntetés-végrehajtásban. A szabadságvesztés során nem szokatlan, hogy szándékosan olyan helyzetet idéznek elő a fogvatartottak, mint amelyről az indítványban ismertetett egyedi ügy szól, ezért nélkülözhetetlen az ilyen helyzetekben a tényállás pontos feltárása és a helyi körülmények megismerése. Ezt pedig csak a pontos történeti feltárással, a valós élethelyzet megismerésével lehetséges. A bíróság a józan ész elvét gyakorlatilag egybemosta a jogszabály interpretációjával. Az Alaptörvény 28. cikke ugyanis kimondja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A Kúria hivatkozott arra is, hogy az eljáró bíróságok az ellentmondó bizonyítási adatokat a Pp. 206.§ (1) bekezdésnek megfelelően, a logika szabályai szerint értékelték. Valójában azonban titokban maradt, hogy milyen - legalább elvi síkon ismertetett - logika szabálya szerint értékelték a bíróságok a megvizsgált körülményeket, különösen abból a szempontból nem világos, hogy azt összekapcsolták a meghivatkozott józan ész szabályával, amelynek igencsak szűkös magyarázatát adták.

A Kúria indokolásában rögzítette azt is, hogy az alperes alkalmazottainak elfogultsági helyzete miatti tényállítása valóban kétségeket ébreszt. Indítványozó a felülvizsgálati

beadványaiban többször rávilágított arra, hogy az indítványozó alkalmazottainak elfogultság okán történő pusztá minősítése vagy, mert a bíróság szerint önmagukra nézve terhelő nyilatkozat okán nem várható tőlük elfogulatlan vallomás, sérti a bíróság előtti egyenlőség, a pártatlan bíraskodás, és a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a diszkrimináció tilalmát. Ha pusztán ugyanis azon az alapon nem engedte meg a bíróság az indítványozó tanúinak meghallgatását, mert büntetés-végrehajtási alkalmazottak, azon belül szállítóőrök voltak (elfogultsági helyzet okán), az önmagában is perrendtartás szabályain túl a 2003. évi CXXV. törvény 8.§ t) pontja szerinti, közvetlen hátrányos megkülönböztetés, amely egyébként Alaptörvénybe ütközik. Ha pedig azért, mert a konkrét napon szállítóőrök voltak és a felperes esetében is intézkedhettek, szintén hátrányos a megkülönböztetés, mivel a bíróságnak az objektivitás okán éppen ettől kellett volna elvonatkoztatnia, hiszen pártatlanul csak úgy lehet az igazságot kideríteni, ha meggyőződik a másik fél, jelen esetben a szemtanúk beszámolójáról. A Pp. 206.§ (1) bekezdése a bizonyítékok egybevetését, összessége szerinti értékelését írj elő, azonban nincs mit egybevetni és összességében értékelni, ha a tényállás megállapításához szükséges teljes bizonyítéki kör hiányzik. Azért mellőzni az egyik fél tanúinak meghallgatását gyakorlatilag egy ellene indult peres eljárásban, mert a meghallgatni indítványozott tanúi önmagukra nézve esetlegesen terhelő vallomást is tehetnek, és kijelenteni azt, hogy tőlük ezért nem várható el elfogulatlan vallomás, sérti a tisztességes eljáráshoz, a pártatlan bíraskodáshoz, a kétoldalú meghallgatáshoz való jogot és a diszkrimináció tilalmát.

A Kúria az alperes felelősségi körében megállapította azt is, hogy a felperesnek semmilyen tisztálkodási lehetősége nem volt, és a felperes mosakodását erre irányuló kérelme nélkül is biztosítani kellett volna az indítványozó alkalmazottainak. Arról, hogy a felperesnek milyen tisztálkodás állt a rendelkezésre, semmiféle vizsgálatot nem végeztek, e tárgyban megkeresésre sem került sor, annak ellenére, hogy a peradatok szerint a felperes tisztálkodásáról a helyi intézet alkalmazottak gondoskodtak, nem derült ki, hogy ekkor ott valójában mi és hogyan történt. A Kúria egyedül a felperes beszámolója alapján állapította meg ezt a körülményt, és azt írta le, hogy bizonyítást nyert, hogy például a mosakodásra nem került sor. Azt azonban, hogy ezt milyen bizonyítékok alapján állapították meg, nyoma nincs egyik ítéletben sem.

IV.

Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével

Indítványozó álláspontja szerint pusztán azon az alapon, hogy a Pp. 130.§ (1) bekezdés c) pontja alapján a keresetlevél idézés nélküli elutasításának lett volna helye, illetve a pert a bíróságoknak a Pp. 157.§ a) pontja és 158.§ (1) bekezdése alapján hivatalból meg kellett volna szüntetnie, önmagában sérti a törvényes eljáráshoz való jogát és a jogállamiság elvét. Ha ugyanis a bíróság az eljárást a törvény rendelkezésével ellentétben folytatja le, az eljárás nem érvényes, azaz semmis, joghatás kiváltására nem alkalmas, nem hajtható végre. A polgári perrendtartás egy jogilag szabályozott tevékenységnek az összessége, amely a döntés meghozatalára irányul, ugyanakkor egy anyagi jogon alapuló igény érvényesítését teszi lehetővé. Tágabb értelemben pedig az eljárás szabályozása minden olyan jogi normát magába foglal, amelyek a kötelező határozatot érintik. Az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdése értelmében Magyarország független, demokratikus jogállam, azaz a jogállamiság elvéből következik a tisztességes (törvényes) eljáráshoz való jog. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. Ha a bíróságok a perrendtartás

szabályainak tilalma ellenére folytatják le az eljárást, előbbi Alaptörvénybe foglalt rendelkezések kerülnek veszélybe, a jog kiszámíthatatlanná válik.

A Kúria az Indítványozó által kihallgatni kért tanúk meghallgatásának mellőzését azzal indokolta, hogy arra a pert megelőző panaszeljáráásban sor került, a vallomások rendelkezésre álltak, értékelésük is megtörtént [18]. Peradat viszont, hogy a panaszeljáráásban az indítványozó alkalmazottainak meghallgatásán kívül a felperes tanújának a meghallgatására is sor került, ez utóbbi személynek a tanúmeghallgatását az elsőfokú bíróság az indítványozó tanúival ellentétben nem mellőzte. Az indokolás tehát nem valós, a bíróság pedig kizárólag a felperesi tanúk vallomása alapján döntött. Indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljárás alkotmányjogi követelményéből következik az, hogy az eljárás folyamán a perbeli félnek befolyása legyen jogai megvédésére, amely az eljáró bíróságot is köti. Cappelletti szerint a polgári igazságszolgáltatástól társadalmilag megkívánt hatékonyság csak a teljes mértékű fegyverzeti egyenlőség mellett képzelhető el, minthogy csak ebben az esetben biztosítható, hogy a végeredmény kizárólag a szemben álló vélemények értékén múljék, függetlenül a felek egyikének vagy másikának az anyagi vagy a képességek terén fennálló fölényére. Indítványozó álláspontja szerint a bírósági eljárásban sérült az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőséghez fűződő joga.

A Kúria megítélése szerint a felperes közvetlen egészségi állapotának a jogvita elbírálásában nincs jelentősége, egyedül a hasmenés tényének, amely önmagában is ellentmondó. A hasmenés is egy egészségi állapot, amelynek vizsgálata szakkérdés, különösen abban a pertörténetben, amelyben az előzménye és oka felmerült. Azt pedig, hogy a Kúria leírása szerint a hasmenés ténye nem vonható kétségbe, szintén az indokolás ellentmondó voltát támasztja alá, hiszen ha meg sem vizsgálja az előzményeket (magát a betegséget), nem állapíthatja meg 4 napra rá a hasmenés tényét. Az alapot nélkülöző ténymegállapítás és a szakkérdés tisztázásának hiánya Indítványozó álláspontja szerint sérti Alaptörvény XXIV. cikk (1) – (2) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésben írt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

Indítványozó előzetesen részletesen kifejtette, hogy a polgári eljárásjog egy jogilag szabályozott olyan tevékenység, amelynek kerete egy anyagi jogon alapuló igény érvényesítését teszi lehetővé. Indítványozó rámutatott arra is, ha kizárólag egy megtörtén helyzetből indult ki a jogalkalmazó, a szubjektív, felróható felelősség helyett, az eredményfelelősségre jut. A szubjektív, felróható felelősség helyett az eredményfelelősség megállapítása okán sérül Indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) – (2) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésben írt tisztességes eljáráshoz fűződő joga, valamint elentétes a formális jogállamiság elvéből következő kiszámíthatóság, a törvényesség, és a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményével.

Indítványozó különösen aggályosnak tartja alkalmazottainak elfogultsági helyzetére vonatkozó indokolást és igazmondásuk megkérdőjelezését az eljáró bíróságok részéről, pusztán abból az alpból, mert önmagukra nem fognak terhelő vallomást tenni. Indítványozó álláspontja szerint a kétoldalú meghallgatás elvéből egyértelműen következik, hogy a bíróságnak lehetővé kell tennie a felek jogi és ténybeli álláspontjának az előterjesztését. Ennek keretében gondoskodnia kell arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, okiratot, jognyilatkozatot megismerjenek. Szorosan ehhez kapcsolódik az is, amikor meg kell ismerni olyan tényeket, amelyről más személynek van, vagy lehet közvetlen tudomása. Ha a polgári eljárásban mindez nem érvényesülhet, lényeges eljárási szabálysértés következik be. Mindez felvetődik az Indítványozó tanúinak meghallgatásának hiánya és a

másik bv. intézetben szolgálatban lévő tanúk meghallgatásának elmaradására kapcsán egyaránt. Az Alkotmánybíróság számos korábbi határozatában a pártatlanság vonatkozásában többször kifejtette, hogy a pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog az eljárás alá vont személy iránti előítélet-mentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben [a 67/1995. (XII. 7.) AB határozat]; el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bírő pártatlansága tekintetében [17/2001. (VI. 1.) AB határozat]; a bíróságnak szubjektíve szabadnak kell lennie a személyi elfogultságtól vagy előítéletektől, objektív szempontból pedig a szabályozásnak kellő garanciát kell biztosítania e vonatkozásban minden kétely kizárásához [32/2002. (VII. 2.) AB határozat]. Indítványozó álláspontja szerint a polgári perrendtartás szabályozása erre kellő garanciát nyújt, azonban az egyedi ügyben ez mégsem érvényesülhetett, mert az eljárási szabályok sérelmével az Alaptörvényben biztosított alapjogok is megsérültek. A pártatlanság elve szorosan összefügg az esélyegyenlőséggel. A törvény előtti egyenlőség, a tisztességes eljáráshoz való jog és a jogvita pártatlan elbírálása csak akkor valósulhat meg, ha a törvény és maga az eljárás a peres felek számára esélyegyenlőséget biztosít. Az esélyegyenlőség Indítványozó meglátása szerint két okból is sérült. Egyrészt, mert nem kapott arra lehetőséget a perben, hogy alkalmazottait meghallgassák, másrészt, mert alkalmazottait „*elfogultsági helyzetük*” alapján elfogultnak minősítették. Mindkét ok megegyezik azzal az egyéb helyzettel, tulajdonsággal, amelyet a 2003. évi CXXV. törvény 8.§ t) pontja megjelölt. Indítványozó álláspontja szerint önmagában az „*elfogultsági helyzetükre*” hivatkozás is alapjogot sért, hiszen magában hordozza a csoport alapján történő hátrányos megkülönböztetést, az egyénre (csoporttagra) nézve pedig e csoport jellege, tulajdonsága, foglalkozása okán, a negatív diszkriminációt, amely a jogbiztonság és a jogállamiság elveivel összhangban nem áll. Indítványozó álláspontja szerint előbbieket sértik Alaptörvény B. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) – (2) bekezdéseit, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.

Indítványozó hivatkozni kíván arra a tényre, hogy az egyedi ügy alapjogi vonatkozásait már a bírósági eljárásban problematizálta, azonban azzal a bíróságok érdemben nem foglalkoztak. Így nem maradt más út, mint az, hogy kezdeményezze az alapjogsértés megszüntetését.

Indítványozó meglátása szerint az eljáró bíróságok az ügy eldöntése szempontjából releváns tényeket hagytak figyelmen kívül, amely tények önmagában Indítványozó tisztességes eljárásához való jogának sérelmét okozta. Ugyanakkor az alapjog gyakorlására közvetlenül kiható eljárási garanciákra tekintettel a bíróság döntése az adott esetben a tényállás differenciáltabb megállapításának a lehetőségét is magában hordozza, Indítványozó ezért is látja indokoltnak az alapjogsértés T. Alkotmánybíróság által történő megszüntetését. Indítványozó álláspontja szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai ne kerüljenek hátrányban azért, mert szolgálati feladatokat hajtanak végre, mivel egyformán őket is megilleti az Alaptörvényben rögzített, az indítványban sérelmezett, alapvető jogok.

V.

Annak bemutatása, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette

Indítványozó a Székesfehérvári Törvényszék 10.P.20.732/2015/24. számú ítélete ellen a Pp. 233.§ (1) bekezdése alapján fellebbezést jelentett be, azt követően a Fővárosi Ítéletábrla 9.Pf.20.688/2016/3/II. számú ítéletével szemben a Pp. 270.§ (2) bekezdése alapján felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Pp. 275.§ (3) bekezdése alkalmazásával a

felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Pp. 275.§ (3) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, amely határozat ellen további jogorvoslatnak helye nincs. Indítványozó ezáltal (rendes és rendkívüli) jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

A Kúria Pfv.III.20.568/2017/4. számú ítéletének kézbesítése 2017. június 28-án elektronikus úton, e-mailben történt meg.

VI.

Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást (jogorvoslat a törvényesség érdekében) az ügyben

Indítványozó tájékoztatja a T. Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panaszindítvánnyal kapcsolatos egyedi ügyben a Kúria előtt nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás, az Indítványozó felülvizsgálati kérelméről a Kúria Pfv.III.20.568/2017/4. számon, 2017. május 17-ei ülésén döntött, amely ítélet Indítványozóhoz 2017. június 28-án érkezett meg.

Indítványozó tájékoztatja a T. Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panaszindítvánnyal kapcsolatos egyedi ügyben a Kúria előtt nem kezdeményezett perújítást.

Indítványozó tájékoztatja a T. Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panaszindítvánnyal kapcsolatos egyedi ügyben jogorvoslati lehetőségét kimerítette, jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.

VII.

Felfüggesztési kérelem

Indítványozó az Abtv. 53.§ (4) bekezdése alapján kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott döntés végrehajtását eljárásának befejezéséig felfüggeszteni szíveskedjen. Az egyedi ügyben a bíróság Indítványozót 500.000 forint megfizetésére kötelezte, felperes azonban jövedelemmel, vagyonnal nem rendelkezik, erre való tekintettel számára a bíróság a perben költségmentességet is engedélyezett. Indítványozó költségvetési szerv és törvény kötelezi követeléseinek beszedésére. A felperes jövedelmi viszonyaira tekintettel reális az esély arra, hogy Indítványozó általa megfizetett sérelemdíjat utólag végrehajtási eljárás keretében érvényesíteni sikeresen nem tudja.

Kelt: 2017. július 25.

Indítványozó képviselőjében:
jogi képviselő aláírása

Melléletek:

- 1.sz.: Ügyvédi meghatalmazás,
2. sz.: Alapító okirata,
3. sz.: Képviselőt igazoló határozat,
4. sz.: Képviselő aláírási címpéldánya,
5. sz.: Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról,
6. sz.: 10.P.20.732/2015/24. számú ítélet,
7. sz.: Fellebbezés,
8. sz.: 9.Pf.20.688/2016/3/II. számú ítélet,
9. sz.: Felülvizsgálati kérelem,
10. sz.: Pfv.III.20.568/2017/4. számú ítélet.

ÜGYVÉDI IRODA
Dr. HALÁSZ ATTILA
Ügyvéd
7475 Kápolnásnyék, F6 u. 31.
Tel./Fax: (22) 574-067, -068
Adószám: 10480144-2-07

